

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.006.08.2020

Pan
Bogdan Szczepanowski
Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 10 im. Zofii Kossak
w Legnicy
ul. Jaworzyńska 47
59-220 Legnica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/007 – Działalność organów administracji publicznej dotycząca podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Zofii Kossak w Legnicy ul. Jaworzyńska 47, 59-220 Legnica (dalej Szkoła).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bogdan Szczepanowski, Dyrektor Szkoły od 1 września 2012 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Zapewnienie przez szkołę uczniom należącym do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym nauki języka mniejszości oraz własnej historii i kultury.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych 10 grudnia 2020 r. (w tym z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontroler	Marcin Chojnacki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/72/2020 z 16 września 2020 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz.1200. Zwana dalej: *ustawą o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2018-2020 Szkoła umożliwiała, uczniom należącym do łemkowskiej mniejszości etnicznej, zamieszkałej na terenie Gminy Legnica, naukę języka tej mniejszości w ramach Międzyszkolnego Zespołu Nauczania.

Szkoła zapewniła też warunki organizacyjne, dydaktyczne oraz kadrowe niezbędne do realizacji zadań związanych z podtrzymywaniem tożsamości kulturowej i językowej uczniów należących do mniejszości łemkowskiej. W okresie zagrożenia zakażeniem COVID-19 naukę języka łemkowskiego prowadzono w trybie zdalnym.

Prowadzono również działania na rzecz integracji uczniów należących do mniejszości romskiej, poprzez uczestnictwo tych uczniów w życiu szkoły, uczestniczenie w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych, a także objęcie tych uczniów pomocą materialną w formie stypendiów motywacyjnych i wyprawek szkolnych w ramach Programu Integracji Społeczności Romskiej na lata 2014-2020 (dalej Program integracji).

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- niezawarcie w statucie Szkoły celów i zadań w zakresie umożliwiania uczniom podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej oraz sposobu ich wykonywania, a także zasad organizacji nauczania języka łemkowskiej mniejszości etnicznej. Było to niezgodne z art. 98 ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe³ (dalej: ustawa Prawo oświatowe);
- zawyżeniu o trzy, liczby uczniów uczestniczących w zajęciach z języka łemkowskiego wprowadzanej do Systemu Informacji Oświatowej (dalej: SIO), na dzień 30 września 2018 r.;
- niezapewnieniu przez Szkołę uczniom należącym do mniejszości łemkowskiej nauczania własnej historii i kultury. Było to niezgodne z § 1 ust. 1 pkt 2 w związku z § 8 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym⁴ (dalej: rozporządzenie Ministra EN z dnia 18 sierpnia 2017 r.);
- nierzetelnym prowadzeniu w roku szkolnym 2017/2018 ewidencji udziału uczniów należących do mniejszości uczęszczających w zajęciach z języka mniejszości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Zapewnienie przez szkołę uczniom należącym do mniejszości etnicznych nauki języka mniejszości oraz własnej historii i kultury

Opis stanu faktycznego

1. Prezydent Miasta Legnicy zorganizował w Szkole Międzyszkolny Zespół Nauczania języka łemkowskiego⁵. Dyrektor Szkoły został zobowiązany do stworzenia warunków do nauczania języka łemkowskiego uczniom, należącym do mniejszości etnicznej łemkowskiej zamieszkałych na terenie Gminy Legnica i deklarujących chęć pobierania nauki tego języka. Nauka języka łemkowskiego była prowadzona w sposób ciągły od dnia utworzenia Zespołu. Zajęcia z języka łemkowskiego, w tym liczba uczniów uczęszczających na te zajęcia, tygodniowy wymiar godzin oraz

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. Dz. U. z 2020 r. poz. 910, ze zm.

³ Dz. U. poz. 1627.

⁴ Utworzony pismem Prezydenta Miasta Legnicy z dnia 31 sierpnia 2015 r. (znak OKS.5312.8.2015.VI).

nauczyciele prowadzący te zajęcia zostali uwzględnieni w arkuszu organizacyjnym Szkoły.

W Statucie Szkoły (§ 20) wskazano prawo ucznia, na wniosek rodziców, do nauki języka mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub języka regionalnego jednak nie określono sposobu realizowania tego prawa tj. organizacji nauczania języka łemkowskiej mniejszości etnicznej (szerzej w pkt 1 w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*).

W latach objętych kontrolą organ prowadzący i Kuratorium Oświaty we Wrocławiu nie przeprowadzali w Szkole kontroli w zakresie zapewnienia podtrzymania i rozwijania tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych.

(akta kontroli str. 4-11, 61-72)

2. W latach szkolnych 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 nauczaniem języka łemkowskiego, jako języka mniejszości etnicznej, objęto według ewidencji w SIO odpowiednio 14, 17 i 8 uczniów. Wszyscy uczniowie objęci nauką języka łemkowskiego posiadali obywatelstwo polskie.

Kontrola wykazała, że dokumentacja uczniów uczęszczających na lekcje języka łemkowskiego w roku szkolnym 2017/2018 była prowadzona w sposób uniemożliwiający ustalenie ostatecznej liczby uczniów uczestniczących w ciągu roku w zajęciach z języka łemkowskiego (Szerzej pkt 4 w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*). W roku szkolnym 2018/2019 zawyżono dane w SIO o trzech uczniach (Szerzej w pkt 2 w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*). Dyrektor Szkoły poinformował, że nauczaniem języka łemkowskiego, jako języka mniejszości etnicznej w latach 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 objęto odpowiednio 15, 14 i 8 uczniów.

Uczniowie uczęszczający na zajęcia z języka mniejszości w latach objętych kontrolą byli uczniami 13 szkół znajdujących się na terenie Gminy Legnica⁶. W latach objętych kontrolą, rodzice/opiekunowie złożyli łącznie dziewięć wniosków o objęcie dziecka nauką języka mniejszości narodowej oraz nauką własnej historii i kultury (w roku szkolnym 2017/2018 złożono 4 wnioski, w 2018/2019 – 2 wnioski, w 2019/2020 – 3 wnioski). Pozostali uczniowie byli objęci nauczaniem języka łemkowskiego na podstawie wniosków złożonych w latach wcześniejszych. Nie stwierdzono przypadków nieobjęcia nauką języka łemkowskiego ucznia, którego rodzice złożyli wniosek w tej sprawie, bądź objęcia nauką języka mniejszości ucznia, którego rodzice takiego wniosku nie złożyli.

Wnioski rodziców w sprawie nauki języka łemkowskiego przechowywano w oddzielnych teczkach, przypisanych do poszczególnych lat szkolnych.

Dyrektor poinformował, że informacje, o których mowa w § 6 rozporządzenia Ministra EN z dnia 18 sierpnia 2017 r., m.in. dotyczące: celu prowadzonych zajęć i ich miejsca w tygodniowym rozkładzie zajęć, informacji odnotowywanych w dokumentacji przebiegu nauczania, na świadectwach szkolnych promocyjnych lub świadectwach ukończenia szkoły – w przypadku udziału ucznia w zajęciach z języka mniejszości, warunków i sposobu oceniania i klasyfikowania ucznia z zajęć z języka mniejszości, a także wpływu oceny z zajęć z języka mniejszości na promowanie ucznia do klasy programowo wyższej oraz ukończenie szkoły, przekazywano rodzicom ustnie podczas zebrań ogólnych. Dyrektor wskazał również, że nauczyciel języka łemkowskiego pozostawał w stałym kontakcie z rodzicami dzieci

⁶ Szkoły podstawowe – Nr 4, Nr 5, Nr 6, Nr 9, Nr 10, Nr 16, Nr 19, Nr 20, Gimnazjum Nr 4 i Nr 5 (rok szkolny 2017/2018), II Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych, Szkoła Muzyczna w Legnicy.

uczęszczających na zajęcia, udzielając im niezbędnych informacji, a także informując rodziców o postępach w nauce i ewentualnych trudnościach.

W okresie objętym kontrolą na stronach internetowych Szkoły oraz na tablicach ogłoszeń nie zamieszczano informacji o możliwości uczestniczenia przez uczniów należących do mniejszości w zajęciach języka łemkowskiego oraz nie udostępniano wzorów wniosków o objęcie uczenia nauką języka mniejszości. W trakcie kontroli NIK na stronie internetowej Szkoły została zamieszczona informacja o możliwości złożenia wniosku o objęcie nauką języka mniejszości oraz zostały opisane zasady uczestnictwa w zajęciach z języka mniejszości. Na stronie internetowej został również umieszczony wzór wniosku o objęcie nauką języka mniejszości oraz wzór oświadczenia rodziców o rezygnacji z nauki języka mniejszości.

(akta kontroli str. 4-21, 73-107, 201)

3. Zgodnie z § 8 ust. 5 rozporządzenia Ministra EN z dnia 18 sierpnia 2017 r., nauka języka łemkowskiego odbywała się w grupach, których liczba nie przekraczała 16 osób. W roku szkolnym 2017/2018 były to cztery grupy o liczebności od czterech do sześciu uczniów⁷, w roku szkolnym 2018/2019 – również cztery grupy o liczebności trzech lub czterech uczniów⁸, a w roku szkolnym 2019/2020 dwie grupy o liczebności trzech i pięciu uczniów⁹.

Uczniowie i ich rodzice byli informowani, o włączeniu nauki języka łemkowskiego do zajęć obowiązkowych, podczas zebrań z nauczycielami języka łemkowskiego. Informacje o ocenach z języka łemkowskiego uzyskanych przez uczniów uczęszczających na zajęcia z tego języka były przekazywane pisemnie przez Dyrektora do organu prowadzącego i Dyrektorów macierzystych placówek oświatowych tych uczniów, w celu wpisania oceny w arkuszach ocen i na świadectwie szkolnym.

W okresie objętym kontrolą w zajęciach z języka łemkowskiego uczestniczył jeden uczeń kontrolowanej Szkoły. Analiza jego arkusza ocen wykazała, że zgodnie z § 14 rozporządzenia z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji¹⁰ ocena z języka mniejszości została włączona — do obowiązkowych zajęć edukacyjnych tego ucznia. Zgodnie z punktem 16 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2019 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków¹¹, ocena z tego przedmiotu znalazła odzwierciedlenie również na jego świadectwie szkolnym.

W okresie objętym kontrolą, Dyrektor Szkoły nie zapewnił uczniom mniejszości łemkowskiej nauczania własnej historii i kultury mniejszości (Szerzej pkt 3 w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*).

W Zespole, w okresie objętym kontrolą, nie prowadzono dodatkowych zajęć (np. tańca, muzycznych, kół zainteresowań) w zakresie podtrzymywania kultury i tradycji regionalnej uczniów należących do mniejszości etnicznej łemkowskiej.

(akta kontroli str. 12-21, 30-60, 80-106, 143)

4. Zgodnie z art. 22a ust. 6 i 7 ustawy z 7 września 1991 r o systemie oświaty¹², Dyrektor Szkoły na wniosek nauczycieli języka łemkowskiego, dopełnił obowiązku

⁷ W trzech grupach byli uczniowie szkół podstawowych, jedna grupa obejmował uczniów gimnazjów, liceów i zespołu szkół elektryczno-mechanicznych.

⁸ W trzech grupach byli uczniowie szkół podstawowych, w jednej grupie byli uczniowie szkół ponadpodstawowych.

⁹ W dwóch grupach byli uczniowie szkół podstawowych.

¹⁰ Dz. U. z 2017 r. poz.1646.

¹¹ Dz. U. z 2019 r. poz.1700.

¹² Dz. U. z 2020 r. poz. 1327.

dopuszczenia do użytkowania program nauczania języka łemkowskiego. Program ten Uchwałą nr 2 Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej Nr 10 w Legnicy z dnia 31 sierpnia 2017 r. podjętą w sprawie wyrażenia opinii o przedstawionych przez nauczycieli programach nauczania, został wpisany do zestawu szkolnych programów nauczania.

(akta kontroli str. 12-21, 108-128)

5. Wszystkim uprawnionym uczniom zapewniono niezbędne podręczniki do nauczania języka łemkowskiego¹³. Podręczniki te i inne materiały edukacyjne do nauki języka łemkowskiego były przekazywane uczniom przez Stowarzyszenie Łemków w Polsce (Zarząd Główny w Legnicy) za pośrednictwem nauczycieli języka łemkowskiego. Użytkowane podręczniki do nauki języka łemkowskiego posiadały dopuszczenie Ministra Edukacji Narodowej.

(akta kontroli str. 4-11, 80, 130-144)

6. W okresie objętym kontrolą naukę języka łemkowskiego prowadziło trzech nauczycieli w roku szkolnym 2017/2018, w roku szkolnym 2018/2019 - dwóch, a w roku szkolnym 2019/2020 – jeden nauczyciel. Wszyscy oni posiadali wykształcenie zgodne z wymogami określonymi w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra EN z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli¹⁴. Zgodnie z § 14 ust. 2 ww. rozporządzenia Ministra EN znajomość języka łemkowskiego została potwierdzona przez organizację społeczną mniejszości etnicznej łemkowskiej – Stowarzyszenie Łemków.

W latach 2018-2020 nauczyciele języka łemkowskiego nie występowali do Dyrektora Szkoły o środki na doskonalenie zawodowe.

(akta kontroli str. 4-11, 143-160)

7. Dzienniki lekcyjne z zajęć z języka łemkowskiego w latach szkolnych objętych kontrolą prowadzone były zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji¹⁵. Ewidencja obecności uczniów uczestniczących w zajęciach z języka łemkowskiego w roku szkolnym 2017/2018 prowadzona była w sposób nierzetelny. (Szerzej pkt 4 w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 12-21, 30-60)

8. Biblioteka kontrolowanej Szkoły nie realizowała zadań w zakresie podtrzymywania tożsamości narodowej i językowej uczniów należących do mniejszości. Dyrektor Szkoły podał, że w zapisach dotyczących działalności biblioteki szkolnej nie ma zapisów o zadaniach i działaniach biblioteki w zakresie organizowania działań rozwijających wrażliwość kulturową i społeczną uczniów, ponieważ uczniowie uczestniczący w zajęciach języka łemkowskiego chodzą do różnych szkół, a zatem korzystają z bibliotek w placówkach macierzystych.

(akta kontroli str. 12-21, 63-66)

9. W okresie objętym kontrolą, Szkoła współpracowała ze Stowarzyszeniem Łemków w Polsce w wyżej opisanym zakresie (potwierdzanie kwalifikacji nauczycieli i zaopatrzenie w podręczniki). Dyrektor poinformował również, że większość uczniów uczęszczających na lekcje języka łemkowskiego była członkami Łemkowskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Kyczera”.

(akta kontroli str. 12-21, 143-160)

¹³ Szczegółowe badanie przeprowadzono na podstawie wykazu podręczników obowiązujących w roku szkolnym 2019/2020.

¹⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289.

¹⁵ Dz. U. poz. 1646, ze zm.

10. W latach objętych kontrolą Szkoła otrzymała od Gminy następujące środki: – 99 390,18 zł w 2018 r., 124 089,65 zł w 2019 r., 62 391,53 zł w 2020 r. (wysokość tych kwot wynikała z tytułu zastosowanych wag dla uczniów mniejszości narodowych i etnicznych w ramach części oświatowej subwencji ogólnej budżetu państwa).

Dyrektor wyjaśnił, że jedyne koszty, które można wyodrębnić w związku z nauczaniem języka łemkowskiego, to wydatki poniesione na zatrudnienie nauczycieli prowadzących zajęcia z języka łemkowskiego. Na pokrycie tych kosztów wydatkowano: w 2018 r. – 23 376,45 zł, w 2019 r. – 25 179,0 zł oraz w 2020 r. (styczeń-sierpień) – 12 538,49 zł.

W okresie objętym kontrolą, nie udzielano za pośrednictwem Szkoły pomocy materialnej uczniom uczęszczającym na zajęcia z języka łemkowskiego.

(akta kontroli str. 4-21, 181-196)

11. Dyrektor Szkoły podał, że w okresie zagrożenia epidemicznego spowodowanego COVID19 nauczyciele prowadzili zajęcia z języka łemkowskiego w formie zdalnej, poprzez utworzenie grupy na komunikatorze, na który przesyłane były nagrywane przez nauczyciela filmy z omówionymi tematami, wyjaśnieniami zagadnień. Uczniowie odsyłali zdjęcia oraz filmy z wykonanych przez siebie prac, zadań i recytacji. Co drugi tydzień odbywały się zajęcia on-line. Nauczyciel kontaktował się z rodzicami/opiekunami dzieci w sprawie sprzętu umożliwiającego branie udziału w zajęciach on-line i ustalił, że wszyscy uczniowie posiadają odpowiednie wyposażenie. Udział uczniów w zajęciach i ich postępy w nauce były na bieżąco monitorowane przez nauczyciela.

W okresie objętym kontrolą, w tym w okresie zdalnego nauczania, NIK nie stwierdziła przypadków zgłaszania przez rodziców uczniów objętych nauką języka łemkowskiego problemów dotyczących organizacji nauczania tego przedmiotu.

(akta kontroli str. 11-21, 68-72)

12. W roku szkolnym 2017/2018 do Szkoły uczęszczało trzech uczniów romskiej mniejszości etnicznej, a w latach 2018/2019 i 2019/2020 po czterech uczniów. Uczniowie ci nie byli wykazywani w SIO jako uczniowie mniejszości etnicznej¹⁶. Analiza potrzeb uczniów z tej społeczności była dokonywana w porozumieniu z Asystentem Edukacji Romskiej zatrudnionym w Zespole Szkół Budowlanych w Legnicy. Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że nie rozważano zatrudnienia osoby na takim stanowisku z powodu niewielkiej liczby uczniów pochodzenia romskiego oraz faktu, że asystent zatrudniony w Zespole Szkół Budowlanych w Legnicy ma obowiązek współpracy z innymi placówkami.

Wszyscy uczniowie tej mniejszości wymagający pomocy w nauce uczestniczyli w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych organizowanych dla uczniów Szkoły wymagających takiego wsparcia¹⁷.

Uczniowie Szkoły należący do romskiej mniejszości etnicznej obejmowani byli wsparciem w ramach zadań realizowanych przez Gminę Legnica finansowanych z *Programu integracji*. I tak w 2018 r. czterem uczniom zapewniono wyprawki szkolne¹⁸ (zadanie pn. *Wyprawka szkolna dla uczniów romskich w 2018 r.*); a dwóch uczniów otrzymało stypendia motywacyjne¹⁹ (zadanie pn. *Stypendia motywacyjne dla uczniów romskich w 2018 r.* W 2019 r. trzech uczniów otrzymało stypendia

¹⁶ Rodzice/opiekunowie tych uczniów nie złożyli wniosków o objęcie nauką języka mniejszości.

¹⁷ Uczniowie klas 1-3 brali udział w ogólnych zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych, uczniowie klas 4-8 w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych z języka polskiego i matematyki.

¹⁸ O wartości 300 zł na ucznia. Gmina refundowała wydatki poniesione przez ucznia na przybory szkolne, strój sportowy i dodatkowe podręczniki.

¹⁹ W kwocie 500 zł każdy (10x50 zł miesięcznie).

motywacyjne²⁰ (zadanie pn. *Stypendia motywacyjne dla uczniów romskich w 2018 r.*). W 2020 r. stypendiami objęto dwóch uczniów ze społeczności romskiej²¹ (zadanie pn. *Stypendia motywacyjne dla uczniów romskich w 2020 r.*).

(akta kontroli str. 22-25)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Statucie Szkoły nie zawarto uregulowań wymaganych art. 98 ust. 1 pkt 4 i pkt 6 ustawy Prawo oświatowe.

W Statucie Szkoły (§ 20 Statutu) wskazano jedynie, że uczeń ma prawo na wniosek rodziców do nauki języka mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub języka regionalnego. Zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy statut szkoły zawiera w szczególności cele i zadania szkoły wynikające z przepisów prawa oraz sposób ich wykonywania, w tym w zakresie umożliwiania uczniom podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej. Dodatkowo w art. 98 ust. 1 pkt 6 tej ustawy wskazano, że statut szkoły zawiera również organizację nauczania języka mniejszości narodowych, mniejszości etnicznych lub języka regionalnego, jeżeli szkoła takie oddziały lub nauczanie prowadzi.

(akta kontroli str. 63-66)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że postanowienie znajdujące się w Statucie wskazuje, że w razie wystąpienia potrzeb w zakresie nauki języka przez członka mniejszości narodowej bądź etnicznej zostaną one zaspokojone. Natomiast odnośnie uregulowań dotyczących celów i zadań zawartych w Statucie Dyrektor stwierdził, że będą one analizowane na posiedzeniu Rady Pedagogicznej. Dodał również, że zostaną opracowane zapisy regulujące prowadzenie nauczania języka łemkowskiego.

Rada Pedagogiczna Szkoły, w toku kontroli NIK (w dniu 2 grudnia 2020 r.), podjęła uchwałę zobowiązującą Dyrektora do wprowadzenia zmian w Statucie szkoły w zakresie wykonywania zadań szkoły na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych.

(akta kontroli str. 12-21, 67)

W związku z powyższym, NIK odstąpiła od formułowania wniosku pokontrolnego dotyczącego tej nieprawidłowości.

2. W ewidencji SIO zawyżono o trzy osoby liczbę uczniów uczestniczących w zajęciach z języka mniejszości łemkowskiej (wg stanu na dzień 30 września 2018 r.). W SIO wykazano 17 uczniów uczęszczających na ww. zajęcia w ramach Międzyszkolnego Zespołu Nauczania języka łemkowskiego, podczas gdy zgodnie z dziennikami lekcyjnymi liczba uczniów wynosiła 14.

Zgodnie z art. 14 pkt 16 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej²² dane w SIO w związku z nauką ucznia w szkole obejmują uczestniczenie w nauce języka mniejszości narodowej, etnicznej lub języka regionalnego, z określeniem nazwy tego języka. W SIO powinni być zatem wykazani uczniowie, którzy są uprawnieni do nauki języka mniejszości i którzy faktycznie w tych zajęciach uczestniczą. W świetle przepisu art. 49 ustawy o SIO przekazanie danych do bazy danych SIO jest równoznaczne z potwierdzeniem

²⁰ W kwocie 500 zł każdy (10x50 zł miesięcznie).

²¹ W kwocie 50 zł miesięcznie.

²² Dz. U. z 2019 r. poz. 1942, ze zm.

przez dyrektora zgodności przekazanych danych ze stanem faktycznym i dokumentacją szkoły.

Dyrektor Szkoły ustalając liczbę uczniów, którzy będą brać udział w zajęciach z języka łemkowskiego w roku szkolnym 2018/2019 posłużył się listą przedłożoną przez nauczycieli języka łemkowskiego, na której znalazło się 18 uczniów. Dyrektor usunął z listy dwie osoby, które były spoza Gminy Legnica. Następnie, w wyniku otrzymania oświadczenia rodziców o rezygnacji dziecka z nauki języka mniejszości 3 września 2018 r. usunął z listy kolejne dwie osoby. W związku z tym, na dzień 30 września 2018 r. w ww. zajęciach uczestniczyło 14 uczniów. Również z dzienników zajęć prowadzonych od dnia 1 września 2018 r. przedstawionych w trakcie kontroli wynika, że w roku szkolnym 2018/2019 w ww. zajęciach brało udział 14 uczniów. W dziennikach tych nie ma żadnych wykreśleń uczniów w trakcie roku szkolnego.

(akta kontroli str. 30-60, 80-107)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że do dzienników zostało wpisanych 14 uczniów, gdyż w wyniku wykreśleń z listy otrzymanej przez nauczycieli języka łemkowskiego zostało wykreślonych czterech uczniów, jednakże jego zdaniem na dzień 30 września 2018 r. liczba uczniów wynosiła 17 i taka została wprowadzona do SIO.

(akta kontroli str. 12-21, 27-29)

W ocenie NIK w procesie weryfikacji danych należało dokonać zmian w taki sposób, aby odzwierciedlały faktyczną liczbę uczniów biorących udział w ww. zajęciach. NIK zwraca uwagę, że w wyniku nierzetelnego wypełnienia obowiązku określonego w ustawie o SIO zarówno dotyczącego przekazywania jak i potwierdzania danych, Gmina Legnica w 2019 r. otrzymała zawyżoną kwotę części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego (naliczoną wagami dla uczniów należących do mniejszości etnicznej łemkowskiej na 17 zamiast na 14 uczniów).

3. Nie zorganizowano zajęć własnej historii i kultury dla uczniów łemkowskiej mniejszości etnicznej, którzy uczęszczali do Międzyszkolnego Zespołu Nauczania przy kontrolowanej Szkole (SP Nr 10). Było to niezgodne z § 1 ust. 1 pkt 2 w związku z § 8 ust. 4 rozporządzenia Ministra EN z dnia 18 sierpnia 2017 r. W świetle § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra EN z dnia 18 sierpnia 2017 r., szkoły i placówki publiczne umożliwiają uczniom należącym do mniejszości w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym²³ podtrzymywanie i rozwijanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej przez prowadzenie nauki języka mniejszości (pkt 1) oraz nauki własnej historii i kultury (pkt 2).

Zgodnie z § 8 ust. 4 rozporządzenia Ministra EN z dnia 18 sierpnia 2017 r., nauka własnej historii i kultury w Międzyszkolnym Zespole Nauczania jest prowadzona w wymiarze zgodnym z wymiarem określonym dla uczniów poszczególnych klas w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia. Roczny wymiar godzin nauki własnej historii i kultury dla klas V i VI szkoły podstawowej, określony w tym załączniku, wynosił 25 godzin, dla uczniów II i III klasy liceum ogólnokształcącego oraz technikum wynosił 20 godzin tygodniowo.

W latach objętych kontrolą na zajęcia nauki łemkowskiego, jako języka mniejszości do Międzyszkolnego Zespołu Nauczania uczęszczali uczniowie wszystkich typów szkół i klas wymienionych powyżej. W roku szkolnym 2017/2018 było to pięciu uczniów, w roku szkolnym 2018/2019 – również pięciu

²³ Dz. U. z 2017 r. poz. 823.

uczniów oraz w roku szkolnym 2019/2020 – trzech uczniów. Wobec tego, organizacja zajęć z własnej historii i kultury w wyżej określonym wymiarze była obowiązkowa.

(akta kontroli str. 12-21, 30-60, 176-180)

Dyrektor wyjaśnił, że nauczanie języka łemkowskiego w Międzyszkolnym Zespole Nauczania odbywa się na zasadach wskazanych w piśmie organu prowadzącego z dnia 1 sierpnia 2015 r. dotyczącym jego utworzenia, z którego, zdaniem Dyrektora wynika, że w Szkole Podstawowej Nr 10 będą prowadzone tylko zajęcia z języka łemkowskiego. Potwierdzeniem tego faktu są złożone przez rodziców wnioski o objęcie ich dzieci nauką języka łemkowskiego.

(akta kontroli str. 12-21)

Zdaniem NIK sposób organizacji nauczania uczniów mniejszości powinien zostać dostosowany do obowiązujących przepisów. Zasady określone przez organ prowadzący nie mogą być sprzeczne z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, w tym przypadku rozporządzenia Ministra EN z dnia 18 sierpnia 2017 r., które obowiązują od 1 września 2017 r.

4. W dziennikach zajęć nierzetelnie prowadzono ewidencję obecności uczniów uczęszczających na zajęcia z języka łemkowskiego w ramach Międzyszkolnego Zespołu Nauczania w roku szkolnym 2017/2018.

Badanie przez NIK dzienników zajęć z języka łemkowskiego wykazało, że w dziennikach tych dokonywano wykreśleń w sposób uniemożliwiający ustalenie liczby uczniów (na dany dzień) uczestniczących w zajęciach, przyczyn oraz dat dokonania zmian.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w maju 2017 r. nauczyciel języka łemkowskiego przedłożył listę 20 uczniów mających uczyć się języka łemkowskiego w roku szkolnym 2017/2018. Dyrektor wskazał, że na początku roku szkolnego podjął decyzję o wykreśleniu sześciu uczniów, podając w wyjaśnieniach przyczyny ich wykreślenia. Kontrola NIK ustaliła jednak, że na początku roku szkolnego w dwóch dziennikach zajęć z języka łemkowskiego zapisanych było łącznie 25 uczniów. W trakcie roku wykreślono siedmiu uczniów, jednocześnie nie wskazując, kiedy dokonano takiego wykreślenia oraz z jakiego powodu. Według wyjaśnień Dyrektora byli to uczniowie, którzy nie mogli być zakwalifikowani do nauki języka mniejszości.

(akta kontroli str.12-21, 30-61, 181-196)

Dyrektor wyjaśnił, że w trakcie roku wykreślono dwóch uczniów i dopisano sześciu uczniów, nie podając przyczyn tych wykreśleń. Podał, że w wyniku dokonanej przez niego kolejnej kontroli dzienników (nie wskazał, kiedy ta kontrola miała miejsce) stwierdził, że na liście znajdują się osoby, które należało wykreślić. Wyjaśnił również, że nauczyciel nie dokonał stosownego wykreślenia w dzienniku i według jego wiedzy w zajęciach uczestniczyło 18 uczniów.

(akta kontroli str. 12-21)

W trakcie kontroli Dyrektor przedstawił również informacje o ocenach, przekazywane organowi prowadzącemu oraz dyrektorom macierzystych szkół uczniów uczęszczających na zajęcia z języka łemkowskiego. Informacje dotyczyły 15 uczniów. Zatem brak było informacji dotyczących trzech z 18 uczniów, którzy zgodnie z oświadczeniem Dyrektora uczestniczyli w zajęciach. Ponadto NIK ustaliła, że w dziennikach lekcyjnych obecność na lekcjach wpisywano 20 uczniom. W SIO natomiast Dyrektor Szkoły wykazał 14 uczniów, którzy zostali objęci nauką języka mniejszości etnicznej (stan na dzień 30 września 2017 r.).

(akta kontroli str. 80-106, 181-196)

W związku z powyższym niemożliwe jest rzetelne ustalenie liczby uczniów faktycznie uczestniczących w tych zajęciach. Ewidencja uczniów powinna być prowadzona w taki sposób, aby na każdym etapie roku szkolnego, możliwe było określenie ilu uczniów uczestniczyło w danych zajęciach. Wpisywanie nowych uczniów na listę dziennika danych zajęć oraz wykreślanie uczniów jest dopuszczalne, ale działania takie powinny znaleźć odzwierciedlenie w prowadzonej dokumentacji, z zaznaczeniem przyczyny wykreślenia/wpisania na listę uczniów oraz zaznaczenia daty zmiany w dzienniku.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Rzetelne wypełnianie obowiązków dotyczących wprowadzania i potwierdzania danych w SIO dotyczących uczniów należących do mniejszości i uczęszczających na zajęcia z języka mniejszości.
2. Podjęcie działań dotyczących zapewnienia uczniom należącym do mniejszości łemkowskiej nauki własnej historii i kultury.
3. Rzetelne prowadzenie ewidencji uczniów Międzyszkolnego Zespołu Nauczania dla uczniów mniejszości łemkowskiej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, stycznia 2021 r.

Marcin Chojnacki
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
podpis

.....
podpis